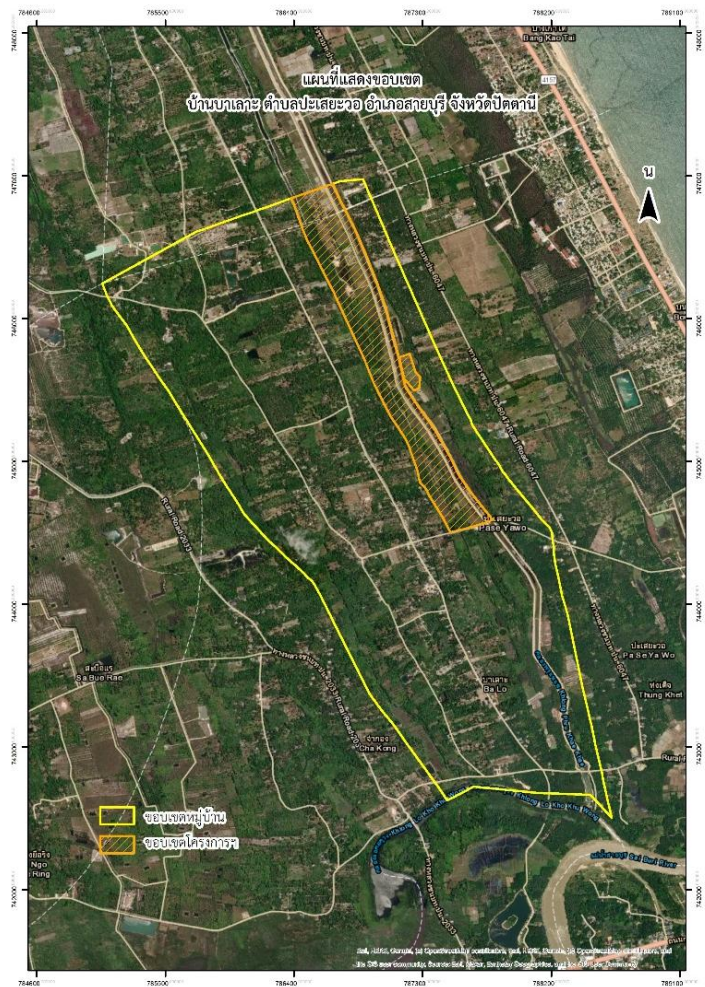

บ้านบาละ หมู่ที่ ๕ ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

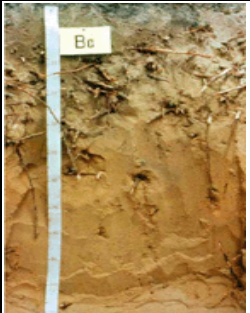
๑. ข้อมูลทั่วไป

บ้านบาละ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ครอบคลุมทั้งหมู่บ้าน เนื้อที่ ๔,๕๕๑ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ลุ่มต้ำน้ำท่วมขัง ซึ่งเป็นพื้นที่ดินทำกินจำนวน ๔๔๑ ไร่ และเป็นพื้นที่สันทราย เป็นพื้นที่ตั้งของหมู่บ้าน จำนวน ๔,๑๑๖ ไร่ มีประชากรทั้งหมด ๒๑๓ ครอบครัว จำนวน ๑,๑๙๘ คน ชาย ๕๗๕ คน หญิง ๖๒๓ คน นับถือศาสนาอิสลาม สถานที่สำคัญของชุมชน ได้แก่ มัสยิดนุรุลฮูดา โรงเรียนบ้านบาละ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ มีแหล่งน้ำที่สำคัญ จำนวน ๒ สาย คือ คลองพรุหม-หม และคลองลอคอคูวง มีถนนสายหลักตัดผ่านจำนวน ๑ สาย คือ ถนนบ้านเคาซาร์ โตะกอต โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้เข้าไปดำเนินการพัฒนาพื้นที่ส่วนที่เป็นพื้นที่ลุ่มเพื่อให้เกษตรกรสามารถปลูกข้าวได้ โดยได้ส่งเสริมการทำนาและปลูกผักหลังนา แต่เนื่องจากสภาพดินส่วนใหญ่ในพื้นที่ลุ่มเป็นดินเปรี้ยวจัดและเป็นดินอินทรีย์ที่มีการยุบตัวค่อนข้างสูง ทำให้ไม่สามารถใช้เครื่องจักรเข้าดำเนินการได้ เกษตรกรจึงได้มีการปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรบนพื้นที่สันทรายโดยการปลูกพืชผักผสมผสานในพื้นที่ดินทราย

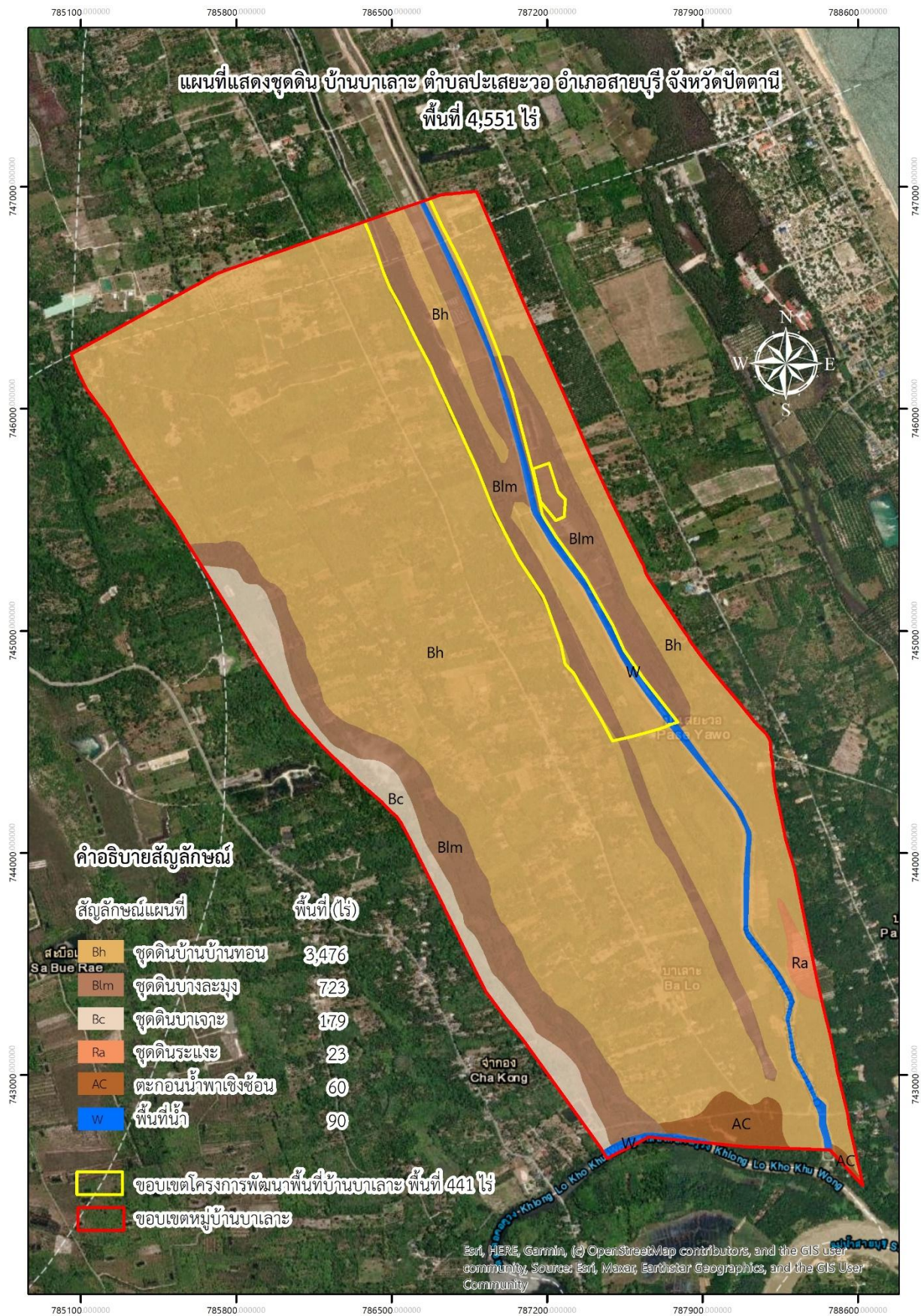

๒. สภาพพื้นที่

บ้านบาเจาะ สภาพพื้นที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำมีน้ำท่วมขัง จำนวน ๔๔๑ ไร่ พื้นที่สนทราย จำนวน ๔,๑๑๖ ไร่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ซึ่งเดิมมีเกษตรกรมีการใช้ประโยชน์พื้นที่ในพื้นที่ลุ่มต่ำ ส่วนพื้นที่สนทราย เป็นพื้นที่อยู่อาศัยของเกษตรกร ปัจจุบันเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่มาทำการเกษตรบริเวณบ้านในพื้นที่สนทรายเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ซึ่งประกอบด้วยชุดดิน ๔ ชุดดิน คือ ชุดดินบ้านทอน ชุดดินระแงะ ชุดดินบาเจาะ และชุดดินบางละมุง ดังนี้

ชุดดิน	ลักษณะของชุดดิน	ภาพหน้าตัดดิน
ชุดดินบ้านทอน (Bh)	ดินทรายหนาปานกลางถึงชั้นดานอินทรีย์ ดินบนเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วนสีเทาหรือสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง ดินล่างตอนบนมีสีขาวชั้นดินล่างถัดไประหว่างความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดินมีสีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนแดงที่เป็นชั้นสะสมฮิวมัสและอะลูมินัมหรือมีเหล็กด้วย	
ชุดดินระแงะ (Ra)	ดินเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถัน เนื้อดินเป็นดินร่วนถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินบนมีสีดินเป็นสีดำ หรือสีเทาปนสีดำ ดินล่างเป็นสีเทา และมีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล และดินล่างในช่วงความลึกประมาณ ๖๐-๘๐ เซนติเมตร เป็นดินเลน สีเทาปน น้ำเงิน ที่มีสารประกอบของกำมะถันสูง เมื่อแห้งจะแปรสภาพให้กรดกำมะถัน ทำให้ดินเป็นกรดจัดมาก ดินในกลุ่มนี้ถ้าจะใช้ทำนาจำเป็นต้องมีวิธีการจัดการดินและจัดระบบชลประทานที่เหมาะสม	
ชุดดินบาเจาะ (Bc)	เป็นดินทรายลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายนดินร่วน มีสีน้ำตาลปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๕.๕ - ๖.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายนดินร่วน มีสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีเหลืองปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๐ - ๖.๕)	

ชุดดินบางละมุง (Blm)	ดินเป็นดินลี้ก ดินบนเป็นทรายหยาบปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายหยาบ สีน้ำตาลปนเหลืองถึงน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดิน เป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕) ดินล่างเป็นทรายหยาบหรือดินร่วนปนทรายหยาบ สีน้ำตาลอ่อนถึงเทา และมักพบเปลือกหอย ปฏิกริยาดิน เป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๖.๕-๘.๐) มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือน้ำตาลเข้มตลอดหน้าตัดดิน	
-----------------------------	--	---

๓. การส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้สำรวจและรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่ โดยได้ดำเนินการจัดทำโครงการของงบประมาณทั้งในเรื่องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ อาทิ การฝึกอบรม สาธิตในพื้นที่ พร้อมสนับสนุนปัจจัยการผลิต ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้ดูงานในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองและประกอบอาชีพการเกษตรอย่างยั่งยืนและพึ่งตนเองได้ โดยดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๑-๒๕๖๗ มีผลการดำเนินงานดังนี้

๓.๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๑) ปั่นคันทนาและไถเตรียมเพื่อการปลูกข้าว เนื้อที่ ๑๖๕ ไร่ จำนวน ๕๐ ครัวเรือน

๒) ก่อสร้างและซ่อมแซมเส้นทางลำเลียง เพื่อเป็นเส้นทางสัญจรและลำเลียงผลผลิตทางการเกษตร ระยะทาง ๔.๔ กิโลเมตร

๓) การขุดลอกคู-คลองส่งน้ำ เพื่อระบายน้ำท่วมขังออกจากพื้นที่และกักเก็บน้ำจัดไว้ให้เกษตรกรใช้ทำการเพาะปลูกระยะทาง ๒.๔ กิโลเมตร

๔) รณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ กล้า

๓.๒ อบรมหลักสูตร

๑) อบรมเกษตรกรหลักสูตรการปรับปรุงดินเพื่อปลูกข้าว จำนวน ๕๐ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกพืชผักพืชไร่และไม้ผลในพื้นที่ดินทรายจัด จำนวน ๘๓ ราย

๓) เกษตรกรได้รับการอบรมการเพาะเห็ดฟางกองเตี้ยด้วยขี้เลื่อยไม้ยางพาราและผักตบชวาเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน จำนวน ๓๐ ราย

๔) เกษตรกรได้รับการอบรมเกษตรกรหลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ปีก ไก่ไข่ จำนวน ๓๕ ราย

๕) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกผักยกแคร่ จำนวน ๑ ราย

๖) เกษตรกรได้รับการอบรมการจัดการธาตุอาหารปาล์มน้ำมัน จำนวน ๑๕ ราย

๗) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกมะนาวและการใช้ประโยชน์พื้นที่มีพืชหลากหลายภายในแปลง จำนวน ๔ ราย

๓.๓ การสาธิตในพื้นที่

๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๘๗ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดินก่อนการปลูกพืช จำนวน ๙๕ ราย

๓) เกษตรกรได้รับการสาธิตการให้น้ำระบบท่อเพื่อให้มีน้ำใช้ในแปลงเกษตร จำนวน ๖ ราย

๔) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุปรับปรุงดิน (ปูนขาว โดโลไมท์ และหินปูนฝุ่น) จำนวน ๗๔ ราย

๕) สาธิตการเพาะเห็ดในถุงพลาสติก เพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน จำนวน ๓๕ ราย

๓.๔ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงดิน (ปุณขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น ปุ๋ยหมัก ปิซิปุ๋ยสด) เพื่อใช้ปรับปรุงดินทรายและดินเปรี้ยว เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินในแปลงเกษตรสำหรับการปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล จำนวน ๓๕ ครัวเรือน

๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก อาทิ ถั่วพู ถั่วฟักยาว ข้าวโพด และอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชผักบริโภคในครัวเรือนปลอดภัยจากสารพิษ และจำหน่ายสร้างรายได้ในครัวเรือน จำนวน ๓๔ ครัวเรือน

๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลา (ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียน) เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชังและบ่อดิน จำนวน ๓ ครัวเรือน

๔) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ (ไก่ แพะ เป็ด) จำนวน ๒๕ ครัวเรือน

๓.๕ การศึกษาดูงาน

๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพซึ่งเป็นเกษตรกรศูนย์เรียนรู้และเกษตรกรตัวอย่างในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ โดยการศึกษาดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในต่างจังหวัด จำนวน ๘ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๒๕ ราย

๔. ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่บ้านบาละ เพื่อส่งเสริมพัฒนาอาชีพทางการเกษตร เพิ่มศักยภาพให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาพื้นที่เกษตรของตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีผลการดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ดังนี้

๔.๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) รณรงค์ และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน จำนวน ๔๐,๐๐๐ กล้า

๔.๒ อบรมหลักสูตร

๑) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกพืชผักพืชไร่ในพื้นที่ดินทรายจัด จำนวน ๑๕ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกผักยกแคร่ จำนวน ๑ ราย

๓) โครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลผสมผสานในพื้นที่ดินทรายจัด จำนวน ๖ ราย

๔) เกษตรกรได้รับการอบรมเกษตรกรหลักสูตรการเลี้ยงไก่ พื้นเมืองลูกผสม จำนวน ๑๐ ราย

๔.๒ การสาธิตในพื้นที่

๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๑๕ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการให้น้ำระบบท่อเพื่อให้มีน้ำใช้ในแปลงเกษตร จำนวน ๑๕ ราย

๓) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุปรับปรุงดิน (ปุณขาว) จำนวน ๑๕ ราย

๔) เกษตรกรได้รับการสาธิตการปลูกผักยกแคร่ จำนวน ๑ ครัวเรือน

๔.๓ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงดิน (ปุณขาว ปุ๋ยหมัก) เพื่อใช้ปรับปรุงดินทรายและดินเปรี้ยว เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินในแปลงเกษตรสำหรับการปลูกพืชผัก พืชไร่ และไม้ผล จำนวน ๒๑ ครัวเรือน

๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ผักยกแคร่ จำนวน ๑ คราวเรือน

๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก อาทิ ถั่วพู ถั่วพึยกยาว ข้าวโพด และอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชผักบริโภคในครัวเรือนปลอดภัยจากสารพิษ และจำหน่ายสร้างรายได้ในครัวเรือนจำนวน ๑๖ ครัวเรือน

๔) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช (มะพร้าว เงาะ จำปาดะ สะตอ และส้มโอทับทิมสยาม) เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณบ้านและพื้นที่แปลงเกษตร จำนวน ๖ ครัวเรือน

๕) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ไก่พื้นเมืองลูกผสม จำนวน ๑๐ ครัวเรือน

๔.๔ การศึกษาดูงาน

๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพซึ่งเป็นเกษตรกรศูนย์เรียนรู้และเกษตรกรตัวอย่างในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ โดยการศึกษาดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในต่างจังหวัด จำนวน ๑ ราย

๒) เกษตรกรได้รับการศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๑๕ ราย

๕. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๕.๑ การประกอบอาชีพ บ้านบาละ มีครัวเรือนทั้งหมด ๒๑๓ ครัวเรือน ประชากรมีการประกอบอาชีพ แบ่งเป็น อาชีพภาคการเกษตร จำนวน ๑๓๘ ครัวเรือน (๖๔.๘๐%) ซึ่งทำการเกษตรผสมผสาน จำนวน ๘๓ ครัวเรือน (๓๘.๙๗%) เกษตรเชิงเดี่ยว จำนวน ๕๕ ครัวเรือน (๒๕.๒๓%) และอาชีพนอกภาคการเกษตร จำนวน ๗๕ ครัวเรือน (๓๕.๓๓%) โดยมีการประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และข้าราชการ/พนักงานของรัฐ และอาชีพอื่นๆ จำนวน ๔ ครัวเรือน (๑.๘๗%)

๕.๒ รายได้ประชากร จากการสำรวจข้อมูลรายได้เฉลี่ยประชากรพื้นที่บ้านบาละ (๒๑๓ ครัวเรือน) ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ ๑๗๕,๓๒๐ บาท/ครัวเรือน/ปี ซึ่งมีประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๘๑ ครัวเรือน (๓๘.๐๓%) และมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๑๓๒ ครัวเรือน (๖๑.๙๗%) ส่วนประชากรที่มีการประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลักมีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย ๑๗๘,๕๗๒ บาท /ครัวเรือน/ปี

๕.๓ กลุ่มอาชีพ จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพบ้านบาละ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่า มีกลุ่มอาชีพ ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย ศูนย์เรียนรู้กลุ่มทำการเกษตรผสมผสานผู้ใหญ่วัยบ้าน จำนวน ๘๒ ราย กลุ่มปลูกผักเสี้ยน จำนวน ๔๓ ราย ๓. กลุ่มแปรรูปผักเสี้ยนดอง จำนวน ๘ ราย กลุ่มแม่บ้านแปรรูปมันสำปะหลังและมันเทศ จำนวน ๕ ราย และกลุ่มแปรรูปเครื่องแกง จำนวน ๑๐ ราย

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

บ้านบาละ มีเนื้อที่ทั้งหมด ๔,๕๕๑ ไร่ โดยแบ่งเป็น ๑) พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน ๓,๓๗๒ ไร่ ได้แก่ ยางพารา ๑,๙๖๙ ไร่ ไม้ผลผสมผสาน/ไม้ยืนต้นผสม ๖๕๙ ไร่ มะพร้าว ๓๖๘ ไร่ ปาล์มน้ำมัน ๒๖๕ ไร่ พืชผักหมุนเวียน ๑๑๑ ไร่ ๒) พื้นที่ทิ้งร้าง/สามารถใช้ประโยชน์ได้ จำนวน ๕๖๕ ไร่ ได้แก่ พื้นที่นาร้าง ๑๑๐ ไร่ พื้นที่ลุ่ม ๕๓ ไร่ พืชหญ้าอาหารสัตว์ ๔๐๒ ไร่ และ ๓) พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน ๖๑๔ ไร่ ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ ๑๙๔ ไร่ เหมืองเก่า/บ่อดิน ๕๙ ไร่ แหล่งน้ำ ๒๐๕ ไร่ ชุมชน/ถนน ๑๕๖ ไร่

